

Szczecin, dnia   listopada 2025 r.

Urząd Marszałkowski
Województwa
Zachodniopomorskiego

19310202549601

RPW/75731/2025
Data: 2025-11-18
Kancelaria Ogólna

ję:

e:

Szanowny Pan
Olgierd Geblewicz
Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
70-421 Szczecin ul. Piłsudskiego 40

Petycja obywatelska w interesie publicznym

Szanowny Panie Marszałku!

Zwracamy się do władz Województwa Zachodniopomorskiego z petycją w sprawie budowy polskiego odcinka trasy kolejowej nr 408 (Szczecin-Gumieńce - granica państwa) na kierunku do Berlina oraz nr 409 (Szczecin - Gumieńce-granica państwa) w kierunku do Pasewalku i dalej do Neubrandenburga

Uzasadnienie:

Obecna trasa kolejowa na odcinku od Angermünde do Szczecina - Gumieniec nie spełnia już podstawowych warunków technicznych i logistycznych w zakresie normalnego ruchu pasażerskiego i towarowego. Analogiczna sytuacja dotyczy też linii od Szczecina - Gumieniec do Pasewalku i dalej do Neubrandenburga. Obydwie linie zarówno na polskim odcinku jak i częściowo niemieckim są jednotorowe oraz niezelektryfikowane co w poważnym stopniu ogranicza korzystanie z nich.

Natomiast potrzeby komunikacyjne między Polską a Niemcami ciągle wzrastają, szczególnie dla potencjalnych pasażerów po otwarciu nowego lotniska Berlin – Brandenburg oraz dla pracowników zatrudnionych w pasie przygranicznym a z drugiej strony coraz więcej obywateli Niemiec przyjeżdża do Szczecina i na Pomorze Zachodnie. Ponadto wymiana handlowa między naszymi krajami jest ciągle na wysokim poziomie i brak dobrego połączenia hamuje w naturalny sposób współpracę gospodarczą.

Obecne połączenia drogowe nie są wystarczające dla pełnego zabezpieczenia komunikacyjnego, w bardzo niestabilnych politycznie czasach zawsze możliwy jest kryzys na rynku surowców, w szczególności ropy naftowej co tym bardziej czyni koniecznym rozwój transportu szynowego. oczywiście w obecnym czasie, w którym istnieje zagrożenie działaniami wojennymi na naszym kontynencie, takie połączenie jest nieodzowne z uwagi na jego strategiczne znaczenie m.in. w Szczecinie mamy dowództwo Korpusu Wielonarodowego NATO.

Obecnie prace na tych odcinkach prowadzone są wyłącznie przez stronę niemiecką, tj. Deutsche Bundesbahn AG i obejmują na trasie berlińskiej odcinek od Angermünde do Passow i w dalszej perspektywie od Passow do Tantow na granicy z Polską. W przypadku drugiej linii prace trwają na całej długości całej linii od Bützow i dalej do Neubrandenburga, Pasewalku i ostatecznie do Linken na granicy z Polską. Oba odcinki po stronie niemieckiej mają być gotowe najpóźniej do końca 2027 r. Prace po stronie Deutsche Bundesbahn są już bardzo zaawansowane, zwłaszcza, że oczekiwania w tym zakresie zgłaszały mocno władze niemieckich okręgów położonych wzdłuż tych linii oraz okoliczni mieszkańcy dla których dotychczasowy stan linii był już nie do przyjęcia i hamował wszechstronny rozwój krajów związkowych Meklemburgii - Pomorza Przedniego oraz Brandenburgii.

Władze Republiki Federalnej Niemiec oraz władze Deutsche Bahn AG traktują te inwestycje w sposób bardzo poważny o czym świadczy także osobiste zainteresowanie połączeniem Berlin - Szczecin kanclerza Niemiec p. Friedricha Merza. Kanclerz zapowiedział wszelkie poparcie dla otwarcia w możliwie jak najszybszym terminie w/w połączeń z Polską.

Zwróciliśmy się z zapytaniem do Polskich Kolei Państwowych z zapytaniem jaki jest stan prac przy inwestycji po stronie polskiej, chodzi tu o dwa odcinki ze Szczecina Gumieniec do granicy państwa (odcinek nr 408 i nr 409 w terminologii PKP). Niestety odpowiedź nie nastraja optymizmem, ponieważ po pierwsze nie zostało zagwarantowane finansowanie tej inwestycji przez stronę polską a także termin realizacji inwestycji określony w przedziale 2028 - 2030 wykracza poza rok 2027 r. gdy będzie już gotowa niemiecka część linii.

Ponadto w dokumencie rządowym o ustanowieniu Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku z perspektywą do roku 2023 (ostatnia aktualizacja z dnia 14 listopada 2023 r.) i liniach ze Szczecina w kierunku granic; y mowa jest w czterech miejscach: w rysunkach nr 2 i nr 3 zawartych w Programie oraz w załącznikach nr 4 (poz. 25) oraz nr 6 (poz. 94). Niepokojący jest też fakt, iż poz. 94 załącznika nr 6 wskazuje na rezerwowy charakter inwestycji ale z drugiej strony tabela dotyczy inwestycji planowanych w latach 2021 - 2027 a nie 2028 - 2030. Uważamy, że powinniśmy jako strona polska zsynchronizować pracę z inwestorem niemieckim i oddać w jednym terminie obydwie linie tj. Berlin - Szczecin oraz Butzow-Neubrandenburg- Szczecin. Byłoby niewłaściwe aby zmodernizowane linie kolejowe kończyły swój bieg na granicznych miejscowościach Tantow i Linken.

Polska otrzymała ogromne środki funduszy strukturalnych na lata 2021-2027 oraz z Krajowego Programu Odbudowy a ponadto kanclerz F. Merz osobiście jest bardzo zainteresowany modernizacją połączenia Berlina ze Szczecinem; ten temat kanclerz Niemiec podjął w bezpośredniej rozmowie z premierem Donaldem Tuskiem. Dlatego finansowanie nie powinno być przeszkodą w realizacji tej inwestycji.

Biorąc powyższe pod uwagę wnosimy o :

- 1) pomoc władz regionalnych Pomorza Zachodniego w zapewnieniu przez PKP PLK środków finansowych na ten cel tj. kompleksową modernizację linii 408 i 409.
- 2) wpływ władz regionalnych Pomorza Zachodniego na inwestora tj. PKP PLK w celu niezwłocznego rozpoczęcia prac nad dokumentacją projektową i techniczną inwestycji oraz dalszego uzyskania niezbędnych pozwoleń na przeprowadzenie tej inwestycji. Chodzi też o zapewnienie gruntów pod budowę połączenia aby ich uregulowany stan prawny pozwolił na szybkie i bezproblemowe uzyskanie pozwoleń budowlanych. Ewentualne postępowania wywłaszczeniowe są czasochłonne dlatego ważny jest czas wszczęcia procedury, analogiczna zasada dotyczy również postępowania o wydanie pozwolenia budowlanego.
- 3) dopilnowanie przez władze województwa zachodniopomorskiego, również jako organu właściwego dla transportu publicznego w województwie, aby dostosować termin zakończenia inwestycji po polskiej stronie z terminem zakończenia inwestycji przez stronę niemiecką aby

uniknąć przedłużenia prac aż do roku 2030. Stosowne byłoby także zmiana kategorii inwestycji z rezerwowej na podstawową w Krajowym Programie Kolejowym do 2030 r. (z perspektywą do roku 2032 r.).

Do niniejszej petycji dołączamy artykuły dotyczące wsparcia inwestycji przez kanclerza Niemiec p. Friedricha Merza oraz stanowisko PKP PLK a także pisma Stowarzyszenie „Partnerzy miasta Szczecin” z siedzibą w Berlinie (Städtepartner Stettin e.V., Berlin), które jest również w sposób mocno zaawansowany zaangażowane w przedmiotowe przedsięwzięcie. Wnosimy także o umieszczenie treści petycji na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie. Mamy nadzieję, że władze samorządowe Pomorza Zachodniego włączą się we wsparcie tej inwestycji, jakże ważnej dla granicznych regionów Polski i Niemiec.

Załączniki:

- 1) pismo PKP PLK z dnia 17.09. 2025 r.
- 2) rysunki nr 2 i 3 Krajowego Programu Kolejowego do 2030 r.
- 3) wyciąg z załączników nr 4 i 6 w/w Programu
- 4) projekt pisma Stowarzyszenia Städtepartner Stettin e.V., Berlin do PKP PLK
- 5) artykuł RMF FM
- 6) artykuł Handelsblatt

IBZ2.0293.735.2025.b

Warszawa, 17 września 2025 r.

Dot.: wniosku o dostęp do informacji publicznej

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej z dnia 2 września 2025 r. w sprawie

1. planów PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. (dalej: „Spółka”) na kompleksową przebudowę linii kolejowej Szczecin – Gumieńce – granica państwa (linia kolejowa nr 409) o długości 9,954 km, tj. kiedy Spółka odda przebudowaną linię do użytkowania, jakie będą jej podstawowe parametry techniczne oraz jakie stacje będą na tym odcinku?
2. planów Spółki na kompleksową przebudowę linii kolejowej Szczecin – Gumieńce – Pasewalk i dalej w kierunku Neubrandenburga na polskim odcinku do granicy państwa, tj. kiedy Spółka odda przebudowaną linię do użytkowania, jakie będą jej podstawowe parametry techniczne oraz jakie stacje będą na tym odcinku?

Biuro Zarządu Centrali Spółki poniżej przesyła stosowne informacje.

Ad 1.

Spółka złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Prace na linii kolejowej nr 408 na odcinku Szczecin Główny – Szczecin Gumieńce i linii kolejowej 409 na odcinku Szczecin Gumieńce – granica państwa” w ostatnim, zakończonym już naborze do programu CEF („Łącząc Europę”). Projekt nie otrzymał dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Wobec tego Spółka podejmuje obecnie działania, których celem jest podział zadania na etapy i realizacja najważniejszych prac na linii kolejowej nr 409 w ramach środków budżetu państwa zabezpieczonych na ten cel w Krajowym Programie Kolejowym do 2030 roku. Spółka jest gotowa do realizacji robót budowlanych w latach 2026 – 2028 (2030), niemniej będzie to uzależnione od możliwości zapewnienia w tych latach odpowiednich środków finansowych. Mając powyższe na uwadze, informujemy, że na obecnym etapie nie jest możliwe podanie daty oddania linii kolejowej do użytkowania po przebudowie oraz określenie dokładnego zakresu rzeczowego prac.

Ad 2.

Na liście rezerwowej Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku ujęty jest projekt pn. „Prace na linii kolejowej nr 408 na odcinku Szczecin Gumieńce – granica państwa i linii kolejowej nr 429 na odcinku Stobno Szczecińskie – Dołuje”, dla którego prowadzone są prace przygotowawcze. Niemniej na chwilę obecną inwestycja ta nie ma zapewnionego finansowania, zaś w przypadku jego pozyskania w pierwszej kolejności planowane są prace na odcinku Szczecin Gumieńce – Stobno Szczecińskie – Dołuje dla potrzeb rozwoju szczecińskiej kolei metropolitalnej. Na obecnym etapie nie jest możliwe podanie daty oddania linii kolejowej do użytkowania po przebudowie oraz określenie dokładnego zakresu rzeczowego prac.

Z poważaniem

pisany

3:39:59

RM-06111-226-23

UCHWAŁA NR 218/2023

RADY MINISTRÓW

z dnia 14 listopada 2023 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032)

Na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm¹⁾) Rada Ministrów uchwała, co następuje:

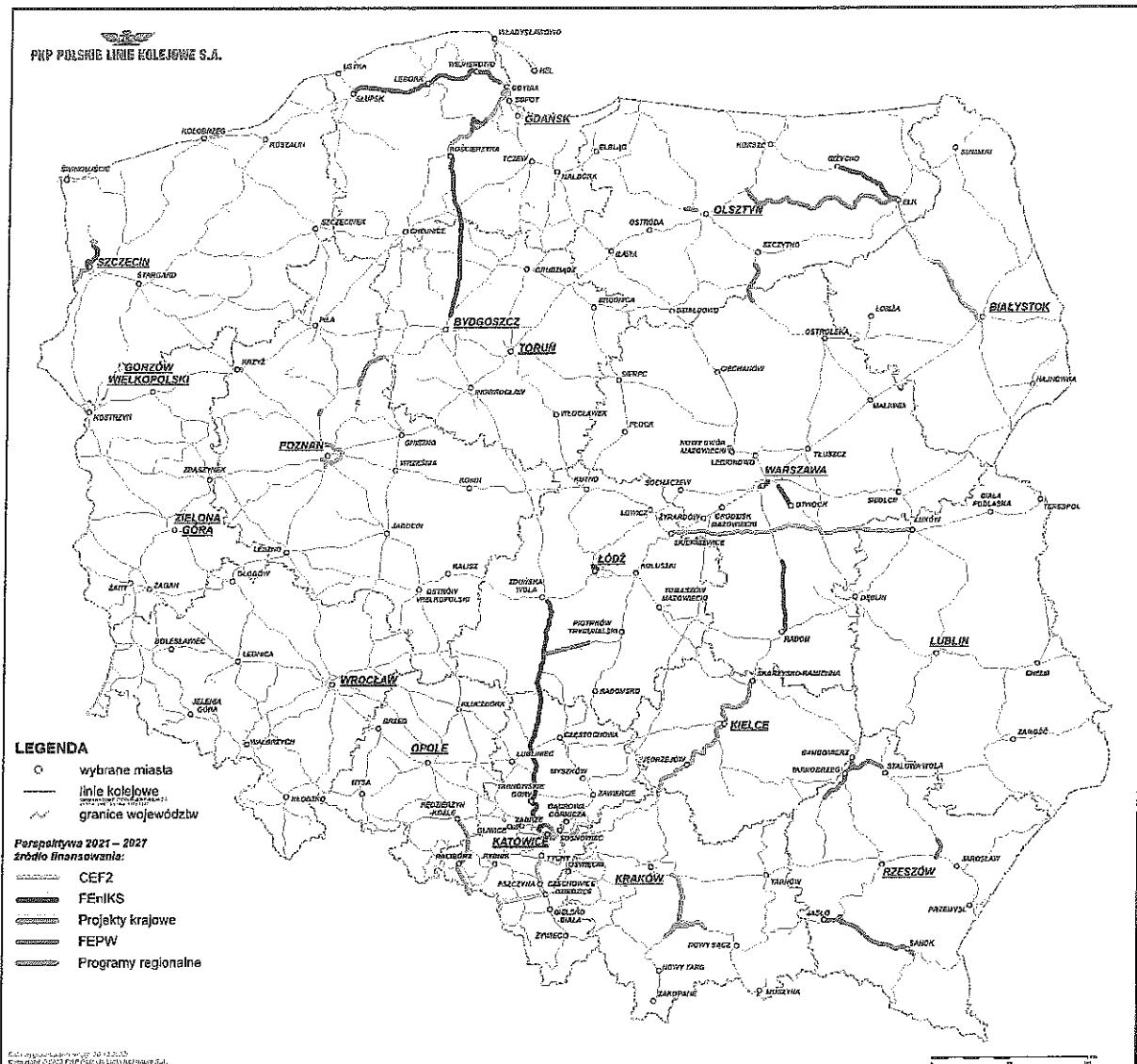
§ 1. W uchwale nr 162/2015 Rady Ministrów z dnia 15 września 2015 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, zmienionej uchwałą nr 144/2016 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2016 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, uchwałą nr 106/2017 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2017 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu realizacji Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku za rok 2016, uchwałą nr 186/2017 Rady Ministrów z dnia 4 grudnia 2017 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, uchwałą nr 89/2018 Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu realizacji Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku za rok 2017, uchwałą nr 181/2018 Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, uchwałą nr 17/2019 Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2019 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, uchwałą nr 53/2019 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu realizacji Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku za rok 2018, uchwałą nr 110/2019 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, uchwałą nr 73/2020 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu realizacji Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku za rok 2019,

---

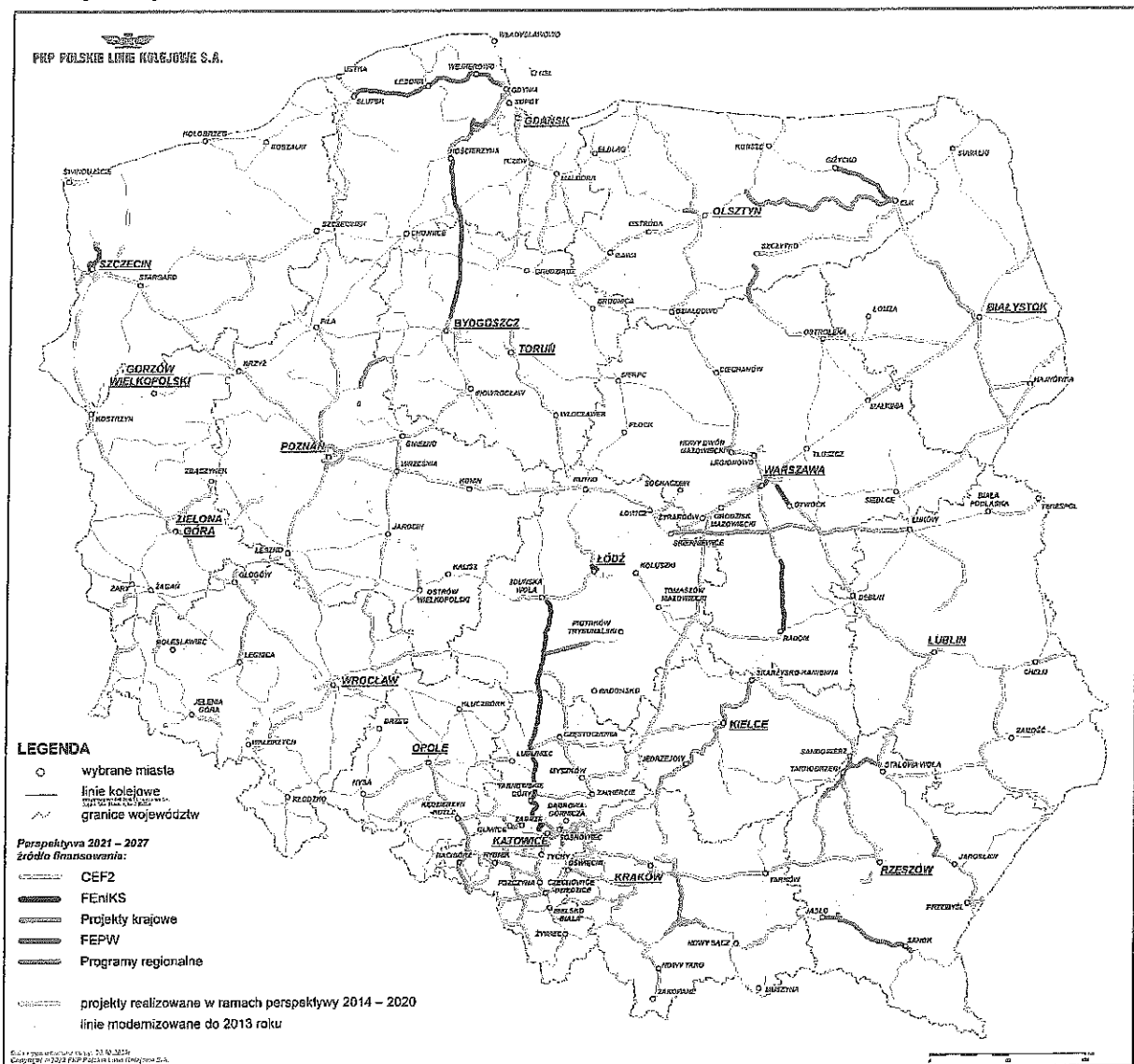
¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872.

Załącznik nr 1

Rysunek 2. Inwestycje infrastrukturalne zawarte w Programie realizowane w perspektywie finansowej 2021–2027 (z wyłączeniem projektów multilokalizacyjnych oraz dokumentacyjnych) – lokalizacja projektów według kategorii

Rysunek 3. Inwestycje infrastrukturalne zawarte w Programie realizowane w perspektywie finansowej 2021–2027 (na tle zrealizowanych inwestycji w ramach WPIK i KPK do 2023 r.) – lokalizacja projektów według kategorii

Załącznik 4. Lista projektów krajowych do 2023 roku

Lp.	Nr KPK	Nazwa zadania	Lista	Szacunkowa wartość projektu Kwys. zł	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	4.001	Rewitalizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory – Tczew, odcinek Bydgoszcz Główna – Tczew	podstawowa	3 740,4	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
2	4.002	Rewitalizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory – Tczew, odcinek Bydgoszcz Główna – Zduńska Wola – Chorzów Batory	podstawowa	58 959,7	1) 2) 3)
3	4.003	Modernizacja linii kolejowej nr 273 na odcinku Głogów – Zielona Góra – Rzepin – Dolna Odra	podstawowa	73 506,3	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
4	4.004	Rewitalizacja linii kolejowej nr 61 i 572 na odcinku Włoszczowa Północ – Czestochowa Stradom	podstawowa	16 537,0	1) 2) 3)
5	4.005	Prace na linii kolejowej nr 169 na odcinku Tychy – Orzesze Jaśkowice	podstawowa	37 673,5	1) 2) 3)
6	4.006	Wymiana nawierzchni wraz z robotami towarzyszącymi na linii kolejowej nr 272 Kluczbork – Poznań, odcinek Kórnik – Poznań Główny wraz z przebudową mostu stalowego na rzece Warcie na stacji Poznań Starołęka w km 196,254	podstawowa	36 755,5	1) 2) 3)
7	4.007	Budowa łącznicy kolejowej wraz z przystankiem osobowym w ciągu linii kolejowych nr 97 Skawina – Żywiec i nr 98 Sucha Beskidzka – Chabówka	podstawowa	22 088,9	1) 2) 3)
8	4.008	Modernizacja stacji Libiąż na linii kolejowej nr 93 Trzebinia – Zembrzydowice	podstawowa	35 455,7	1) 2) 3)
9	4.009	Likwidacja wąskich gardeł poprzez poprawę stanu technicznego obiektów inżynierskich	podstawowa	26 875,9	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
10	4.010	Modernizacja linii kolejowej nr 4 – Centralna Magistrala Kolejowa	podstawowa	1 643 000,8	1) 2) 3) projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
11	4.011	Modernizacja linii kolejowej nr 91 Kraków Główny Osobowy – Medyka i linii nr 92 Przemysł – Medyka, odcinek Rzeszów – granica państwa	podstawowa	124 401,2	1) 2)
12	4.012	Prace przygotowawcze dla wybranych projektów	podstawowa	284 475,3	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
13	4.014	Modernizacja linii kolejowej nr 274 Wrocław – Zgorzelec na odcinku Wrocław – Jelenia Góra	podstawowa	76 491,5	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
14	4.015	Prace na liniach nr 353, 206, 544 Poznań Wschód – Dziarnowo – Inowrocław Rąbinek oraz Żemków – Boryslawice	podstawowa	141 982,8	1) 2) 3)
15	4.016	Modernizacja linii kolejowej nr 8 Radom – Kielce	podstawowa	29 254,1	1) 2) 3)
16	4.017	Modernizacja infrastruktury kolejowej w obrębie peronów stacji Poznań Główny po stronie zachodniej z dostosowaniem jej do obsługi osób niepełnosprawnych	podstawowa	47 207,4	1) 2) 3) projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
17	4.018	Prace na linii nr 353 na odcinku Jabłonowo Pom – Ilawa – Olsztyn – Korsze	podstawowa	204 482,4	1) 2) 3)
18	4.019	Modernizacja linii kolejowej Rzeszów – Warszawa przez Kolbuszowa, etap II	podstawowa	124 543,4	1) 2) 3)
19	4.020	Modernizacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna – Orlce	podstawowa	399,6	1) 2) 3)
20	4.021	Przebudowa infrastruktury obsługi podróżnych na stacjach i przystankach	podstawowa	207 815,6	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
21	4.022	Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej	podstawowa	2 030 695,9	3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
22	4.023	Zwiększenie przepustowości wybranych linii kolejowych poprzez optymalizację urządzeń sterowania ruchem kolejowym i układów stacyjnych	podstawowa	257 662,6	2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
23	4.024	Prace na linii nr 7 na odcinku Lublin – Dorohusk	podstawowa	39 903,9	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
24	4.025	Poprawa stanu technicznego infrastruktury kolejowej w rejonach przejść granicznych, w tym toru szerokiego	podstawowa	280 565,1	
25	4.026	Prace na liniach kolejowych nr 408 i 409 Szczecin Główny – Granica państwa (Tantow)	podstawowa	30 013,7	3)
26	4.027	Udrożnienie podstawowych ciągów wywozowych z Górnego Śląska	podstawowa	1 986 879,7	3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
27	4.028	Udrożnienie podstawowych ciągów wywozowych z Dolnego Śląska	podstawowa	1 234 567,3	2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
28	4.029	Zwiększenie kolejowej dostępności regionów atrakcyjnych turystycznie	podstawowa	158 577,9	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
29	4.030	Zwiększenie dostępności magistrali E 20 i C-E 20 poprzez poprawę stanu technicznego przyległych linii kolejowych	podstawowa	1 303 361,7	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
30	4.035	Budowa nowej linii kolejowej Podłęże – Szczyrzyc – Tymbark/Mszana Dolna oraz modernizacja istniejącej linii kolejowej nr 104 Chabówka – Nowy Sącz – Etap I: prace przygotowawcze	podstawowa	168 285,2	3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
31	4.036	Udrożnienie podstawowych ciągów wywozowych w ruchu towarowym na terenie Śląska, etap IV	podstawowa	23 154,2	1) 2) 3) projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
32	4.037	Prace na linii kolejowej 273 na odcinku Rudna Gwizdanów – Głogów	podstawowa	36 900,7	1) 2) 3)
33	4.043	Rewitalizacja linii kolejowej nr 229 Pruszcz Gdański – Leba, odcinek Gilncz – Kartuzy	podstawowa	3 337,9	1)
34	4.044	Prace na linii kolejowej C-E 59 na odcinku Wrocław Brochów / Grabiszyn – Głogów	podstawowa	1 056,9	
				Razem	10 750 829,9
1	4.032	Linia obronna realizowane zgodnie z Programem pozamilitarnych przygotowań obronnych	podstawowa	267 703,5	

1) Kontynuacja zadania z WPK – nie podano pełnych wartości projektów, a jedynie kwoty dla roku 2016 i następnym.

2) Kwoty uwzględniają zobowiązania i wydatki w roku 2016 za nakłady roku 2015.

3) Na pokrycie części kosztów projektu wykorzystano środki z rekompensaty za emisję obligacji przez PKP PLK.

Załącznik 6. Lista projektów CEF2 i FENIKS 2021-2027

Lp.	Nr KPK	Nazwa zadania	Lista	Szacunkowa wartość projektu (tys. zł)	uwagi
1	2	3	4	5	6
70	5.090	Zwiększenie przepustowości ciągu Tczew – Gdynia etap II: Pruszcz Gdański - Gdynia	rezerwowa	1 491 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
71	5.193	Dobudowa torów aglomeracyjnych na odcinku Warszawa Al. Jerozolimskie - Piaseczno wraz z połączeniem do Konstancina-Jeziomej; etap II od. Warszawa Okęcie - Zalesie, Warszawa Al. Jerozolimskie - Warszawa Zachodnia oraz połączenie do Konstancina-Jeziomej	rezerwowa	1 600 000,0	
72	5.192	Dobudowa torów aglomeracyjnych na odcinku Warszawa Al. Jerozolimskie - Piaseczno wraz z połączeniem do Konstancina-Jeziomej; etap III od. Zalesie - Czachówek	rezerwowa	700 000,0	
73	5.055	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki - Skarżysko Kamienna	rezerwowa	2 000 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
74	5.066	Prace na ciągu C-E 59 – linia kolejowa 273 na odcinku Grabiszyn - Rzepin, odcinek Głogów – Rzepin	rezerwowa	3 496 500,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
75	5.067	Prace na ciągu Inowrocław - Olsztyn - Korsz - Granica Państwa etap I: odcinek Ilawa - Olsztyn - Korsz - granica państwa	rezerwowa	3 386 039,4	
76	5.067	Prace na liniach kolejowych nr 14, 815, 816 na odcinku Ostrów Wlkp. – (Krotoszyn) – Leszno – Głogów wraz z elektryfikacją odcinka Krotoszyn / Durzyn – Leszno – Głogów	rezerwowa	3 136 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
77	5.176	Prace na linii kolejowej nr 204 na odcinku Malbork - Braniewo - (granica państwa) - roboty budowlane	rezerwowa	1 500 000,0	
78	5.179	Prace na ciągu E 30 na odcinku Gliwice - Kędzierzyn Koźle, wraz ze stacją Gliwice - roboty budowlane	rezerwowa	1 600 000,0	
79	5.180	Prace na linii kolejowa nr 1 na odcinku Zawiercie - Będzin - roboty budowlane	rezerwowa	2 500 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
80	5.177	Poprawa parametrów linii 132 na odcinku Bytom Bobrek - Opole Groszowice wraz z modernizacją węzła Opole oraz budową linii Pyskowice Miasto - Pyskowice, etap I: prace na odcinku Bytom Bobrek - Pyskowice - Pyskowice Miasto - roboty budowlane	rezerwowa	1 200 000,0	
81	5.178	Poprawa parametrów linii 132 na odcinku Bytom Bobrek - Opole Groszowice wraz z modernizacją węzła Opole oraz budową linii Pyskowice Miasto - Pyskowice, etap II: prace na odcinku Pyskowice Miasto - Opole Groszowice wraz z węzłem Opole - roboty budowlane	rezerwowa	600 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
82	5.181	Prace na linii kolejowej nr 139 na odcinku Czechowice Dziedzice - Bielsko Biala - Żywiec - Zwardoń (granica państwa) - roboty budowlane	rezerwowa	3 000 000,0	
83	5.182	Prace na podstawowych ciągach pasażerskich (E 30 i E 65) na obszarze Śląska, etap II: linia E 30 na odcinku Katowice - Chorzów Batory - roboty budowlane	rezerwowa	2 450 000,0	
84	5.183	Zwiększenie przepustowości na odcinku Warszawa Wschodnia - Nasielsk (Kątna/Świercze) - roboty budowlane	rezerwowa	7 000 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
85	5.184	Poprawa przepustowości linii kolejowej nr 2 na odcinku Warszawa Wschodnia - Mińsk Mazowiecki - Siedce - roboty budowlane	rezerwowa	4 042 500,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
86	5.185	Prace na linii kolejowej nr 6 na odcinku Warszawa - Czyżów, etap I: budowa nowej linii kolejowej Warszawa Wschodnia - Warszawa Wileńska Markt oraz poprawa przepustowości na odc. Warszawa Wileńska Markt - Zielonka - roboty budowlane	rezerwowa	1 780 543,6	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
87	5.033	Projekty aglomeracyjne, finansowane w ramach FENIKS(EFRR)	rezerwowa	1 500 000,0	
89	5.035	Modernizacja zaplecza technicznego, w tym zakup specjalistycznego sprzętu technicznego	rezerwowa	300 000,0	
89	5.041	Modernizacja linii kolejowej nr 353 na odcinku Toruń Główny - Toruń Wschodni wraz z infrastrukturą dworcową oraz budową nowych przystanków kolejowych w Toruniu - BIT City II (POLiS Aglomeracyjny)	rezerwowa	400 000,0	
90	5.064	Prace na linii kolejowej nr 6 na odcinku Białystok - Sokółka - Kuźnica Białostocka (granica państwa)	rezerwowa	1 869 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
91	5.048	Prace na ciągu C-E 59 – linia kolejowa 273 na odcinku Grabiszyn - Rzepin, odcinek Grabiszyn – Głogów (granica województwa)	rezerwowa	3 864 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
92	5.068	Prace na ciągu Inowrocław - Olsztyn - Korsz - Granica Państwa etap II: wybrane prace na odcinku Inowrocław - Toruń Gł. - Ilawa	rezerwowa	300 000,0	
93	5.060	Prace na linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica, etap I: prace na odcinku Kępno - Oleśnica	rezerwowa	320 000,0	
94	5.144	Prace na linii kolejowej nr 408 na odcinku Szczecin Gumieńca - (granica państwa) i linii kolejowej nr 429 na odcinku Stobno - Szczecińskie - Dobra	rezerwowa	562 264,5	
95	5.085	Prace na ciągu C-E 59 – linia kolejowa 273 na odcinku Rzepin - Szczecin Podluchy	rezerwowa	3 158 863,1	
96	5.069	Prace na linii kolejowej nr 99 Chabówka - Zakopane	rezerwowa	400 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
97	5.072	Prace na ciągu Inowrocław - Poznań przez Wrześnię / Gniezno - likwidacja wąskiego gardła w zakresie maksymalnych długości pociągów oraz podwyższenie prędkości na odcinku Inowrocław - Poznań	rezerwowa	4 000 000,0	
98	5.073	Projekt, dostawa i instalacja elementów prezentacji dynamicznej informacji pasażerskiej oraz systemu monitoringu wizyjnego wraz z infrastrukturą techniczną na dworcach, stacjach i przystankach kolejowych	rezerwowa	3 900 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
99	5.074	Prace na linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica, etap II: prace na odcinku Herby Nowe - Kępno - Hanulin	rezerwowa	500 000,0	
100	5.075	Usprawnienie kolejowego połączenia Łódź – Kutno poprzez budowę linii kolejowej lub modernizację istniejących linii	rezerwowa	1 200 000,0	
101	5.077	Prace na linii kolejowej nr 276 Wrocław Główny - Międzyzlesie	rezerwowa	4 800 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
102	5.078	Prace na liniach kolejowych 18, 203 na odcinku Bydgoszcz – Pila – Krzyż – Gorzów Wlkp. – Kostrzyn, etap III: prace na odcinku Krzyż – Gorzów Wlkp. wraz z elektryfikacją	rezerwowa	1 585 000,0	
103	5.081	Budowa linii kolejowej Lubin - Polkowice - Głogów wraz z rozbudową linii kolejowej nr 289 na odc. Legnica - Lubin - Rudna Gwizdanów	rezerwowa	2 500 000,0	
104	5.082	Prace na ciągu transportowym Trójmiasto – Szczecin etap I: linia kolejowa nr 402 na odcinku Kołobrzeg - Goleniów	rezerwowa	2 634 025,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
105	5.084	Modernizacja linii kolejowej nr 20 na odcinku Warszawa Główna Towarowa - Warszawa Zachodnia	rezerwowa	100 000,0	
106	5.085	Prace na ciągu transportowym Trójmiasto – Szczecin etap II: linia kolejowa nr 202 na odcinku Słupsk - Koszalin	rezerwowa	2 185 650,1	
107	5.086	Prace na ciągu transportowym Trójmiasto – Szczecin etap III: linia kolejowa nr 402 na odcinku Koszalin - Kołobrzeg	rezerwowa	1 486 186,0	
108	5.088	Prace na ciągu transportowym Trójmiasto – Szczecin etap IV: linia kolejowa nr 202 na odcinku Koszalin - Stargard	rezerwowa	3 463 448,4	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
109	5.092	Prace na liniach kolejowych nr 14, 811 na odcinku Łódź Kalska - Zduńska Wola – Ostrów Wlkp., Etap II: Zduńska-Wola – Ostrów Wielkopolski	rezerwowa	1 950 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
110	5.093	Poprawa przepustowości linii 274 na odcinku Wrocław - Jaworzyna Śląska	rezerwowa	1 100 000,0	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
111	5.094	Prace na linii kolejowej nr 137 etap I: Kędzierzyn Koźle - Nysa	rezerwowa	1 599 149,3	
112	5.095	Prace na linii kolejowej nr 137 etap II: Nysa - Kamieniec Żabkowicki	rezerwowa	589 888,6	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
113	5.096	Prace na linii kolejowej nr 137 etap III: Kamieniec Żabkowicki - Legnica	rezerwowa	2 480 108,1	projekt częściowo w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
114	5.097	Prace na linii kolejowej nr 62 na odcinku Tunel - Sosnowiec Główny	rezerwowa	504 500,0	
115	5.098	Modernizacja linii kolejowej nr 33 na odcinku Kutno - Płock - Sierpc	rezerwowa	4 095 000,0	
116	5.099	Prace na liniach kolejowych 18, 203 na odcinku Bydgoszcz – Pila – Krzyż – Gorzów Wlkp. – Kostrzyn, etap I: prace na odcinku Bydgoszcz – Pila,	rezerwowa	2 308 000,0	projekt w obrębie Inwestycji Towarzyszącej CPK
117	5.100	Prace na liniach kolejowych 18, 203 na odcinku Bydgoszcz – Pila – Krzyż – Gorzów Wlkp. – Kostrzyn, etap II: prace na odcinku Pila – Krzyż wraz z elektryfikacją	rezerwowa	2 007 000,0	
118	5.101	Prace na liniach kolejowych 18, 203 na odcinku Bydgoszcz – Pila – Krzyż – Gorzów Wlkp. – Kostrzyn, etap IV: prace na odcinku Gorzów Wlkp. - Kostrzyn wraz z elektryfikacją	rezerwowa	1 188 000,0	

STÄDTEPARTNER STETTIN e.V.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Biuro Komunikacji i Promocji

Ul. Targowa 74

03-734 Warszawa

(Także na adres email: rzecznik@plk-sa.pl)

Städtepartner Stettin e.V.
c/o Rathaus Kreuzberg
Yorckstr. 4 - 11
10965 Berlin

Berlin/Szczecin, 27.10.2025r

(Nasz znak: 10/25/ml)

Dot. Państwa Projektu: kompleksowa modernizacja całego odcinka z dobudową drugiego toru na odcinkach dotychczas jednotorowych (linia kolejowa nr 408 Szczecin Główny – Szczecin Gumieńce i nr 409 Szczecin Gumieńce – granica państwa (Tantow)

Kontakt: info@staedtepartner-stettin.org
<http://staedtepartner-stettin.org/>
Steuer-Nr: 677/58139
Transparenz: VR 18172 B

Bank für Sozialwirtschaft
BIC: 10020500
IBAN: DE53100205000003297300

Szanowni Państwo,

od wielu miesięcy śledzimy z wielkim zainteresowaniem i zaangażowaniem Państwa wyż.wym. Projekt kolejowy. Informacje na ten temat pobieramy gł. z codziennej prasy oraz ze strony internetowej PKP. Z Państwa odpowiedzi na wniosek do informacji publicznej z dnia 17.09.2025r (patrz załącznik) dowiedzieliśmy się z przykrością, że zakończenie całego projektu nie jest znane ze względu na brakujące finansowanie.

Kim jesteśmy? Reprezentujemy charytatywne Stowarzyszenie „Partnerzy miasta Szczecin“ z siedzibą w Berlinie (Städtepartner Stettin e.V., Berlin). Naszym celem przyświeca aktywna współpraca partnerska miast Szczecina i Berlina (gł. dzielnicy Friedrichshain-Kreuzberg), aby wzmocnić wspólny respekt i otwartość mieszkańców Polski i Niemiec. Organizujemy np. spotkania członków i przyjaciół naszego stowarzyszenia w Szczecinie oraz spotkania dla Szczecinian w Berlinie, angażujemy się na rzecz nawiązywania kontaktów między organizacjami aktywnymi w obszarze polsko-niemieckim , gł. w Szczecinie i Berlinie. Chcemy,

aby szczególnie na pograniczu polsko-niemieckim Polacy i Niemcy żyli obok siebie i spotykali się jak równy z równym.

Aby połączyć ludzi potrzebna jest dobrze i wygodnie funkcjonująca infrastruktura transportowa. A najważniejszym środkiem transportu jest wciąż kolej. Dlatego też wyż.wym. Państwa projekt kolejowy jest dla nas tak ważny i istotny. Bez bezpośredniego i szybkiego połączenia kolejowego między Berlinem i Szczecinem poważna wymiana międzykrajowa i międzyludzka nie jest możliwa. I nie ważne tu, czy chodzi tu o wymianę kulturalną, gospodarczą, czy chodzi o codzienne wyjazdy do pracy, czy po prostu o zwyczajne międzyludzkie spotkania i podróże do Szczecina, czy Berlina. Z wielu stron docierają do nas głosy, że takie szybkie połączenie kolejowe jest bardzo potrzebne.

Dlatego wnioskujemy i prosimy Państwo o włożenie w ten projekt całej swojej energii i wszystkie swoje możliwe zasoby, aby znaleźć finansowanie, tak, aby te ważne europejskie połączenie kolejowe zostało zakończone z końcem roku 2027 –tak jak to planuje obecnie kolej niemiecka – Deutsche Bahn. W załączniku przesyłamy Państwu listę, którzy złożyli pod tym listem swoje podpisy. Informujemy także poniżej, do kogo przesyłamy także kopie tego pisma.

Z poważaniem

Dr. Ewa Dębowska
Przewodnicząca

Marcin Łanucha
Należący do Związku Polaków w Niemczech

Załącznik Nr. 1 z listą z podpisami wspierających
Załącznik Nr .2 Państwa odpowiedź dot. Wniosku o dostęp do informacji publicznej z dnia 17.09.2025r

Pismo nasze (wraz z Załącznikami) przesyłamy także do:

- Ambasada Polska w Berlinie
- PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.(Zarząd)
- Ministra Infrastruktury Rzeczypospolitej Polskiej

Merz' Antrittsbesuch

Deutschland und Polen wollen Bahnstrecken ausbauen

Bundeskanzler Friedrich Merz ist zu Gast bei Polens Ministerpräsident Tusk. In Verteidigungsfragen sind sich die Regierungschefs einig, Streit gibt es um die verstärkten Grenzkontrollen.

07.05.2025 - 21:31 Uhr aktualisiert

Artikel anhören 03:33

Friedrich Merz (l.) und Donald Tusk: Die beiden Regierungschefs wollen die Infrastruktur zwischen Deutschland und Polen ausbauen.
Foto: REUTERS

Warschau. Deutschland und Polen wollen ihre Bahnstrecken ausbauen – auch zur Verbesserung der Nato-Infrastruktur für Konfliktfälle. Er könne sich noch an die Zeiten erinnern, in denen diese Infrastruktur an der Elbe endete, sagte Polens Regierungschef Donald Tusk in einer gemeinsamen Pressekonferenz mit Bundeskanzler Friedrich Merz (CDU) in Warschau. „Sie muss am Bug, also an der Ostgrenze Polens enden.“ Er zähle sehr auf eine enge Zusammenarbeit.

Merz versicherte, er teile die Forderung nach einer besseren Infrastruktur zwischen beiden Staaten. Im Koalitionsvertrag sei verabredet, „dass wir die Infrastruktur nach

Osten genauso gut ausbauen wollen wie die Infrastruktur nach Westen“. Es solle nach Stettin und Warschau Schnellzugverbindungen geben und für die Deutschen genauso selbstverständlich werden, nach Warschau oder Prag zu reisen, wie es seit Jahren nach Brüssel oder Paris selbstverständlich sei. „Das werden wir mit großem Nachdruck auch verfolgen“, betonte Merz.

» Lesen Sie auch: Merz und Macron kündigen Reformagenda an – „Deutsch-französischer Reflex“ soll Einzug halten

Gut ausgebaute Schienennetze sind im Konfliktfall wichtig, um schnell Truppen und große Waffensysteme wie Panzer hin und her befördern zu können.

Polen möchte das deutsche Patriot-Raketenabwehrsystem zum Schutz des Flughafens Rzeszow im Südosten des Landes noch länger nutzen. Er habe Bundeskanzler Friedrich Merz darum gebeten, sagte Tusk. Er dankte Deutschland, sehr schnell für zurückgezogene US-Patriot-Systeme eingesprungen zu sein. Merz betonte, dass auch die deutsche Marine und Luftwaffe zum Schutz des Nato-Partners Polen eingesetzt seien.

Tusk lehnt Ausweitung der deutschen Grenzkontrollen ab

Streit gab es hingegen um die deutschen Grenzkontrollen. Bei Tusk stieß Merz mit seinem Plan, die Grenzkontrollen auszuweiten und Asylbewerber zurückzuweisen, auf massiven Widerstand. „Deutschland wird in sein Gebiet lassen, wen es will. Polen wird nur in sein Gebiet lassen, wen es akzeptiert“, sagte Tusk. Polens Regierungschef äußerte sich auch ablehnend über das Vorhaben von Merz, die Kontrollen an der deutsch-polnischen Grenze zu verschärfen. „Wenn jemand eine Kontrolle an der polnischen Grenze einführt, wird Polen auch eine solche Kontrolle einführen. Und das macht auf lange Sicht einfach keinen Sinn.“

Der neue Bundeskanzler hat – wie zuvor mit Frankreichs Präsident Macron – auch mit dem polnischen Regierungschef Tusk eine engere Zusammenarbeit in den Bereichen Verteidigung und Industrie vereinbart.

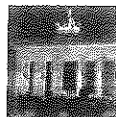
Verwandte Themen

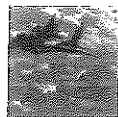
Friedrich ...
Folgen

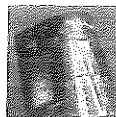
Polen
Folgen

Deutschla...
Folgen

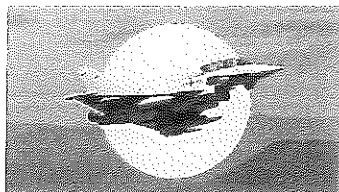
NATO
Folgen

Wirtschaft...
Folgen

Rüstungs...
Folgen

Newsletter

Handelsblatt Defense Briefing

Was passiert mit den Milliarden für Rüstung und Verteidigung? Wie wirkt sich die Zeitenwende auf den Standort Deutschland aus? Alles dazu im Handelsblatt Defense Briefing. Mittwochs 15 Uhr.

[Jetzt anmelden](#)

Weitere Informationen zum Datenschutz finden Sie [hier](#).

Merz sagte Polen Unterstützung für die Sicherung der EU-Außengrenzen zu. Er gehe davon aus, dass man in dieser Frage zu „guten Lösungen“ kommen werde. Gleichzeitig mahnte Merz eine gemeinsame europäische Lösung an, um illegale Migration zu begrenzen. Er hatte im Wahlkampf Zurückweisungen an den Grenzen vom ersten Tag seiner Regierungszeit an angekündigt. Im Koalitionsvertrag steht, dass diese in Abstimmung mit den Nachbarstaaten erfolgen sollen. Polen, das sich derzeit in der heißen Phase des Präsidentschaftswahlkampfes befindet, hält nun massiv dagegen.

Mehr: Warnung an die Bundesregierung – Wirtschaft fürchtet Nachteile durch verstärkte Grenzkontrollen

WITAJCZKA

12:30
12:30

POLSKA ŚWIAT POLITYKA BIZNES SPORT PODROŻA WIĘCEJ

Radio ZET Wiadomości Szczecin Ze Szczecina do Berlina w 1,5 godziny? Nowy kanclerz

Obszerniej

Ze Szczecina do Berlina w 1,5 godziny? Nowy kanclerz Niemiec stawia sprawę jasno

Maksym Daniszewski
2 min. czytania | 08.05.2025

To może być punkt zwrotny w przeciągającym się remoncie linii kolejowej pomiędzy Szczecinem a Berlinem. Przyspieszenie prac na trasie zapowiedział nowy kanclerz Niemiec Friedrich Merz podczas ostatniej wizyty w Polsce.

Posłuchaj tego artykułu 2min

fot. Tomasz Jastrzeboweki/REPORTER

REKLAMA

ADAPT RABATY

← Przejdź na

Tu się dzieje

GRAJ O KASĘ

SPRAWDZ
TWOJĄ KASĘ

Z tego artykułu dowiesz się:

- Dlaczego obecnie nie ma bezpośredniego połączenia pomiędzy Szczecinem a Berlinem?
- Jak Friedrich Merz chce wesprzeć rozwój infrastruktury pomiędzy Niemcami a Polską?
- Kiedy możliwe będzie otwarcie trasy Szczecin-Berlin?

Kanclerz Niemiec zapowiada przyspieszenie prac na trasie Szczecin-Berlin

Remont torów na linii Szczecin-Berlin trwa już prawie 4 lata. Niemieckie koleje początkowo planowały oddać swoją część trasy na końcówkę 2025 roku, ale szybko okazało się, że ten termin nie zostanie dotrzymany. Z najnowszych informacji udzielonych przez niemieckiego przewoźnika Deutsche Bahn, wynika że remont zostanie ukończony najwcześniej pod koniec 2027 roku. "Projekt został opóźniony z powodu poważnego niedoboru wykwalifikowanych pracowników w branży budowlanej, w szczególności w zakresie technologii sterowania i bezpieczeństwa. Ta trudna sytuacja wpływa zarówno na rozbudowę i nowe projekty budowlane, jak i na renowację istniejących sieci. W związku z tym Deutsche Bahn intensywnie analizuje, które projekty mają zostać zrealizowane zgodnie z planem, a które mają zostać odroczone" - przekazał Deutsche Bahn w odpowiedzi na zapytanie dziennika "Deutsche Welle".

REKLAMA

DALSZA CZĘŚĆ ARTYKUŁU POD WIDEO

Opis wideo: Radio ZET

← Przejdź na
Tu się dziejeSWAJ O MIASIE
 SPRAWDŹ
LICZBY

Ta data może się jednak zmienić, i to z korzyścią dla podróżujących. Temat szybkiej kolei pomiędzy Berlinem a Szczecinem poruszył podczas ostatniej wizyty w Warszawie nowy kanclerz Niemiec Friedrich Merz, który zwrócił się bezpośrednio do premiera Donalda Tuska. - **Dzielę twój postulat lepszej infrastruktury między Polską i Niemcami. W naszej umowie koalicyjnej rządu federalnego uzgodniliśmy, że infrastrukturę w kierunku wschodnim rozbudujemy tak samo, jak w kierunku zachodnim. Chcemy, żeby były szybkie pociągi do Szczecina i Warszawy. Będziemy przyspieszać te procesy - powiedział Merz, cytowany przez "Gazetę Wyborczą".**

REDAKCJA POLECA

Z tego miasta w Polsce pojedziemy do "drugiego Berlina". "Wspaniała kultura"

Ze Szczecina do Berlina co godzinę? Rewolucyjna koncepcja "Pommern Express"

Ze Szczecina do "najpopularniejszych kurortów". Rusza hitowe połączenie z Bałtykiem

REKLAMA

Historyczne połączenie kolejowe Szczecin-Berlin działa od 1842 roku i jest jednym z najstarszych w tej części Europy. Niestety w 2021 roku mieszkańcy Szczecina stracili możliwość bezpośredniej podróży pociągiem do stolicy Niemiec. Wszystko przez trwającą modernizację torowisk po niemieckiej stronie, dzięki której docelowo czas podróży pomiędzy miastami będzie wynosił jedyne półtorej godziny. Aktualnie w ramach zastępstwa działają autobusy, które dowożą pasażerów na dworzec w Angermünde, gdzie możliwa jest przesiadka w pociąg do Berlina.

Źródło: Radio ZET/ Deutsche Welle/ Gazeta Wyborcza

REDAKCJA POLECA

- Niemcy są zachwyceni nową polską inwestycją. Nazywają ją "mega projektem"
- Jarmark świąteczny w Szczecinie powraca. Te atrakcje przyciągną mieszkańców
- Egzotyczny szkodnik opanował Szczecin. Trwa walka. "Wyjątkowo ekspansywny"

Byłeś świadkiem czegoś niespodziewanego? Masz temat, którym powinniśmy zająć? REKLAMA

← Przejdź na

Tu się dzieje

GRAJ O KASE

WYGRAJ